

Nečimrnost

festivali
Katarina Majerhold

31. Festival LGBT-filma, 28. november – 5. december

Angeli s krili

Letošnji 31. festival LGBT-filma je bil kljub velikim finančnim rezom izjemno kakovosten, inspirativen in kakor vedno napreden v smislu promoviranja ljubezni, prijateljstva, sočutja in človekovih pravic ter človekovega dostojanstva, hkrati pa je znova odpiral zanimive in provokativne teme.

Ob gledanju dokumentarnega filma **Čez mavrico** (2014) režiserke Tare Fallaux nas je navdihnilo upanje, da se ljudje vse življenje razvijamo, učimo, veselimo, razširjamo naše horizonte in predvsem nikoli ne nehajo upati in verjeti v ljubezen, ki jo lahko najdemo v najbolj neverjetnih trenutkih (in) na najbolj neverjetnih krajih. Tako se je naslovna junakinja Lenny Wiggers po smrti matere, za katero je skrbela od svojega dvaindvajsetega leta odpravila na kolesarjenje po Novi Zelandiji, kjer je po naključju srečala žensko svojega

življenja ... in to prvič v življenju pri svojih 68 letih. Skupaj sta nadaljevali potovanje in preživeli nekaj izjemno lepih romantičnih tednov, ki so Lenny za vedno spremenili življenje: od takrat se udeležuje lezbičnih partyjev, gejevskih parad, počitnic na Lezbosu, hribolazi, udeležuje se lezbičnih delavnic ... Naj še povemo, da je bila v času snemanja dokumentarca stara nekaj čez 80 let – in še vedno je in ostaja enako vitalna, radovedna, učljiva in iskriča kakor v mladosti. To je film, ki govori o ljubezni, v katero nikoli ne nehajo verjeti, upati in zaupati.

Nadvse provokativen je dokumentarni film **Ali zvenim gejevsko?** (2014), v katerem se je režiser David Thorpe sploh prvič spraševal, ali lahko prepoznamo t. i. 'gejevski glas'? Tega se je lotil tako, da je spraševal znance in neznance, ali lahko prepoznamo spolno identiteto

in orientacijo zgolj glede na to, kako nekdo govori, katere besede uporablja in kakšen je njegov ton, ne da bi bili posebej pozorni na njegov videz (obleko) in obnašanje. Govorci so mu največkrat pritrdili, odgovori pa so ga spodbudili k vprašanju, ali naj bi si ljudje prizadevali za spremembo tona glasu, ki jih ne bi razkrival, in če da, zakaj naj bi to pravzaprav storili, predvsem komu na čast. Film je vsekakor zanimiv in inovativen, pa tudi informativen, razkriva tudi globlja sociološka in filozofska vprašanja, kako je vsaka identiteta sestavljena iz različnih identifikacijskih oblik.

Naslednji dokumentarni film, ki ga je vredno omeniti, je **Dobrodošli v tej hiši** (ZDA, 2015) režiserke Barbare Hammer. Ko je Hammerjeva predstavila enega od dveh najpomembnejših partnerskih odnosov Bishopove, in sicer s slavno

brazilsko arhitektko Loto de Macedo Soares, s katero je preživela burnih in strastnih 15 let, je Bishopova ob gradnji hiše Soaresove v eni svojih pesmi zapisala, da je lahko hiša kot neke vrste pesem oziroma metafora, ki spominja na odnos; vsebino in spreminjanje odnosa pa bi lahko primerjali z opremo v hiši. In tako nekako lahko gledamo zasnovo pričujočega filmskega dokumentarnega zapisa o slavni ameriški pesnici Elizabeth Bishop (1911–1979) in njenih partnerskih lezbičnih odnosih. Po Soaresovi je imela drug tak dolgoletni odnos s precej mlajšo Alice Methfessel, ki je bila med drugim tudi njena literarna agentka in asistentka. Film pa govori tudi o dolgoletnih prijateljstvih, na primer s pesnikom Robertom Lowellom, s katerim sta kreativno vplivala drug na drugega, in Lily Corree de Araújo. Dobrodošli v tej hiši je poučen dokumentarec o izjemnih ustvarjalnih, poetičnih dosežkih Bishopove (nagrajena je bila, med drugim, z ameriškim najvišjem pesniškim priznanjem), ljubezenskih, včasih tudi razdiralnih strasteh in občasni kreativni »maniji«, ki jim je bila Bishopova priča.

Če se odmaknemo od dokumentarnega žanra, si je bilo vredno ogledati film angleškega režiserja Petra Stricklanda **Burgundski vojvoda** (UK, 2014), v katerem imata Cynthia (Sidse Babbett Knudsen) in Evelyn (Chiara D'Anna) zapleten s/m odnos. Ta film je odlična metafora za resnično večplastnost in do neke mere protislovnost ljubezni, za poglobljeno razumevanje pa zahteva večkratno ogled. V filmu je vse estetsko, glavni junakinji, okolje, vse je tudi natančno odmerjeno, ponovljeno, preverjeno, nobena minuta ni neizkoriščena. Deluje kot urni mehanizem, vse je fizika, hkrati pa tudi glavni junakinji razumeta poanto fizike in znanstvenega delovanja »okolja«, saj sta akademsko podkovani. Kljub vsemu pa je intriganten odlomek, kjer se izkaže, da »gospodarica« sploh ni »gospodarica«, ampak igra omenjeno vlogo na željo »služkinje« Evelyn: »služkinja« uživa v mazohistični vlogi in to vzburja njo, ne pa »gospodarice«, ki jo pravzaprav ljubi. Ves njun odnos je spolna in erotična fantazija mazohistke, pri čemer se film ves čas zapleta v logični preobrate. Na začetku je razkritih

bolj malo čustev, vendar so ta zelo pretanjena, prefinjena, na koncu pa se film razvije v čustveno-čuten-eleganten, zelo lep, ljubeč ljubezenski odnos. Film je rahlo podoben **Grenkim solzam Petre von Kant** (Die bitteren Tränen der Petra von Kant, 1972, Rainer Werner Fassbinder), vendar je angleška izpeljava s/m odnosa med glavnima junakinjama bolj izdelana in veliko jasneje pokaže, da na obeh straneh obstaja določena vrsta odpovedovanja, žrtvovanja in ritualizirano igranje vlog; glede na določeno dejanje se lahko vloge tudi spremenijo, vendar iskrena ljubezen med glavnima junakinjama ves čas o(b)staja.

Ko preberemo naslov filma **Nečimrnost** (2015) v režiji Lionela Baierja, si predstavljamo temo o snobističnem odnosu kakšnega bogatega gejevskega para, vendar smo nemalo presenečeni, ko izvemo, da film prikazuje temo smrti in umiranja oziroma evtanazije. Generacija *baby boom* je imela mnogo večje možnosti svobodnega odločanja kot katerakoli druga – o spolni orientaciji, kontracepciji, splavu –, danes pa si njeni pripadniki želijo odločati tudi, kako bodo umrli. David Miller (Patrick Lapp), priletni gej, zbolil za rakom. Odloči se, da bo umiranje skrajšal na način evtanazije prek društva hospic: za sklepno dejanje svojega življenja oziroma smrti si, nenavadno, izbere hotelsko sobo, za zadnjega spremljevalca na svoji poti pa ne izbere člana svoje biološke družine, ampak Esperanzo (Maura) iz t. i. hospica in fanta (vzhodnoevropskega prostitutu) iz sosednje hotelske sobe. Človeška smrt v tem primeru razkriva, kako je človeško življenje usodno

ranljivo, samotno in razkrivajoče, in to v najpomembnejšem trenutku človekovega življenja, bodisi njegovega rojstva in, v tem primeru, smrti. Film **Nečimrnost** se zdi kot neke vrste ples med pesimizmom in optimizmom, med katerim se prepleta rdeča nit humorja.

Filmski prvenec režiserja Maximiliana Molla **Aya Arcos** (2014) je zanimiva mešanica erotike, ki predvsem preizprašuje odnos med intelektualnostjo in erotiko. Edu (Cesar Augusto) je pisatelj in intelektualec. Znajde se sredi kreativne krize, ki jo želi prebroditi ob srečanju z mladim prostitutom Fabiom (Daniel Passi), v katerega se nepričakovano strastno zaljubi. Med njima se razvije ne le velika strast, ampak tudi čustvena navezanost, ki se sprevrže v neke vrste ljubezenski odnos, poln izzivov in dilem, zlasti zato, ker se izkaže, da je Fabio morda okužen z virusom HIV. V filmu se srečujemo z nasprotji med ljubeznijo in nežnostjo ter golo seksualnostjo, med divjo strastnostjo in hkrati varnostjo pri seksu, med željo po čustveni ljubezenski navezanosti in svobodi ter celo prodajanjem za seks in protektivnostjo pred tem.

Skratka, na letošnjem festivalu smo videli kar nekaj filmov, ki so nam razkrili različne, večplastne in včasih protislovne teme, s katerimi se srečujejo lezbijke in geji v vsakodnevnem ljubezenskem, partnerskem in profesionalnem življenju. Osvežujoče pa je, da so letošnji filmi končno osvobojeni (prevelike) tragike in usmerjeni predvsem v upanje ljubezni, sočutja in prijateljstva.